

Forslag til ny forskrift om olje- og/eller fettholdig avløpsvann

Saksgang:

Utval	Saksnummer	Møtedato
Utval for lokal utvikling	017/25	06.03.2025

Kommunedirektøren si innstilling:

Forslag til lokal «Forskrift om olje- og/eller fettholdig avløpsvann» sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i 2 måneder, jf. forvaltningslovens § 37.

Utval for lokal utvikling

Kommunedirektøren si innstilling vart samrøystes vedtatt.

ULK - 017/25 Vedtak:

Forslag til lokal «Forskrift om olje- og/eller fettholdig avløpsvann» sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i 2 måneder, jf. forvaltningslovens § 37.

Forslag til ny forskrift om olje- og/eller fettholdig avløpsvann

Saka gjeld

Kommunene Finnøy, Hjelmeland, Kvitsøy, Rennesøy, Strand og Time har gjennom IVAR-samarbeidet tidligere vedtatt lokal og felles forskrift om påslipp av olje- og/eller fettholdig avløpsvann. Forskriften ble vedtatt av Time kommunestyre 8. november 2016 med ikrafttredelse 1. januar 2017. Denne forskriften er fortsatt gjeldende for Time kommune, men den er ikke oppdatert tilstrekkelig etter dagens krav til utslipp av olje- og/eller fettholdig avløpsvann

Formålet med ny forskrift er å ivareta kommunens lovpålagte myndighetsoppgave innen avløpsområdet.

Saksopplysninger

Oljeholdig- og fettholdig avløpsvann og krav til utskilleranlegg

Oljeholdig avløpsvann er spillvann og overvann som inneholder motorolje, smørefett, parafin, white spirit, bensin og lignende. I dette ligger også spillvann og avfetting av kjøretøyer, motorvask og lignende. Eksempler på virksomheter med oljeholdig avløpsvann er bensinstasjoner, vaskehaller for kjøretøy, verksteder og anlegg for understellsbehandling. Fettholdig avløpsvann er på sin side avløpsvann som inneholder vegetabilsk eller animalsk fett. Restauranter, kaféer, bakerier og matbutikker med steke-, grill- eller ferskvareavdeling er eksempler på virksomheter med fettholdig avløpsvann.

Olje- eller fettholdig avløpsvann skal passere utskilleranlegg før det ledes til kommunalt avløpsnett, eller resipient. Det er forbudt å drive med virksomhet som fører olje-, fettholdig og/eller industrielt avløpsvann til kommunens overvannssystem, resipient eller terreng.

Overvann og krav til å koble til spillvann

Det er forbudt å drive med virksomhet som fører olje-, fettholdig og/eller industrielt avløpsvann til kommunens overvannssystem, resipient eller terreng. Olje- eller fettholdig avløpsvann skal primært koples til spillvann. Rent overvann skal ikke ledes til det offentlige avløpsnettet.

Drift, vedlikehold og dokumentasjon av utskilleranlegg

Gjeldende forskrift stiller krav til eier av det enkelte anlegg om egenkontroll og oppfølging av egne utslipp og påslipp. Det skal gjennomføres målinger for å dokumentere kvaliteten av utslippet og påslipp til offentlig nett eller resipient/terreng. Det skal videre dokumenteres ovenfor kommunen at anlegget er i forskriftsmessig stand og drives i henhold til de krav kommunen har stilt. Dette skjer blant annet gjennom årlig rapportering og driftsjournal på det enkelte anlegg. Virksomheten

plikter å gjennomføre forebyggende tiltak for å unngå og eventuelt å begrense risikoen for akutt forurensning.

Forskriften slår fast kommunens rett til å drive kontroll med virksomheter der forurensning kan oppstå. Dette innebærer at kommunen har adgang til å drive tilsyn med alle virksomheter som har utslipp og påslipp av olje- og/eller fettholdig avløpsvann, uavhengig av om de har installert oljeutskiller/fettutskiller eller ikke. Kommunen kan ved kontroll kreve å få lagt fram og få granske dokumenter og annet materiale som angår olje-/fettutskilleranlegget og driften av dette.

Nærmere om bakgrunnen og hjemmel for ny, lokal forskrift

Etter forurensningsloven § 81 og forurensningsforskriftens §§ 15-2 og 15A-2 første ledd er kommunen forurensningsmyndighet ved henholdsvis utslipp av oljeholdig avløpsvann og påslipp av fettholdig avløpsvann fra virksomheter til offentlig nett. Kommunen har rett og plikt til å føre tilsyn med virksomheter som er omfattet av forurensningsforskriften kapitler 15 og 15A, om henholdsvis krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann og påslipp til offentlig avløpsnett.

Kommunen har behov for å vedta lokal forskrift som skal sikre at olje- og fettholdig avløpsvann fjernes ved kilden. Forskriften skal sørge for at olje- og fettutskillere driftes og vedlikeholdes riktig slik at anleggene er i forskriftsmessig stand og ivaretar de krav kommunen har stilt. Kommunen opplever at det har vært utfordrende å stille krav til søknad, drift og vedlikehold etter gjeldende forskrift. I tillegg ser kommunen at det er behov for ny forskrift som språklig og innholdsmessig er mer strukturert, lesbar og henvisbar.

Plikt til utredning, høring og offentlig ettersyn

Reglene i forvaltningslovens kapittel VII og § 37 gjelder for utredningsplikt og høring ved utarbeidelse av forskrift.

Saken skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Berørte representative privatpersoner/foretak, interessegrupper og myndigheter skal varsles før forskrift blir utarbeidet, endret eller opphevet. Det skal settes en frist for å gi uttalelse. Ved gjeldende forskrift var det satt frist på 2 måneder for å komme med uttalelse. Vedlagt saksfremlegg er oversikt over hvem som ble varslet om forskriften. I tillegg bør forslag til ny forskrift annonseres i lokalavis som Jærbladet og på kommunens nettside. Dette for at saken skal bli så godt og riktig opplyst som mulig før forskrift vedtas.

Hovedpunkter i utkast til ny forskrift

Definisjonen av den som er «ansvarlig» er i forslag til ny forskrift §§ 1-3 a. og 3-1 brukt på samme måte som i forurensningsloven § 7. Andre enn virksomheten kan likevel være ansvarlig. Eier kan for eksempel være ansvarlig dersom virksomheten opphører å eksistere.

Gjeldende forskrift viser til søknadsskjemaer på papir. Etter ny forskrift § 3-2 skal søknad sendes gjennom kommunens fagsystem. Det følger samtidig av § 5-6 at operatør skal rapportere inn til kommunen via operatørportal. Kommunens fagsystem er gjort gratis og offentlig tilgjengelig for andre brukere. Bestemmelse i ny forskrift vil fortsatt være dekkende dersom leverandør av fagsystem seinere endres. Krav til søknad er bedre presisert og hjemlet i forslag til ny forskrift.

Vesentlig økning av utslipp eller påslipp krever søknad og godkjenning både etter gjeldende og forslag til ny forskrift. I gjeldende forskrift er det imidlertid vist til vesentlig økning som større enn 25 % av eksisterende utslipp eller påslipp. En slik prosentmessig økning kan fungere som en retningslinje for når en økning krever ny søknad og godkjenning. En mindre økning kan også være vesentlig ut i fra økning av kvantitet/mengde og kvalitet/type utslipp eller påslipp. Det kan samtidig ikke ses bort fra at større prosentmessig økning enn 25 % ikke regnes som vesentlig. Det er i forskrift ikke vanlig å bruke slik konkret prosentmessig økning for å definere hva som er vesentlig. I forslag til ny forskrift §§ 3-1 og 3-2 er det dermed foreslått kun å bruke begrepet «vesentlig».

Etter forurensningsloven § 18 kan tillatelse tilbakekalles eller endres når det er gått 10 år etter at den ble gitt. På grunn av nye forhold kan det være behov for endring og omgjøring av tillatelse. Det må gjøres en konkret vurdering ved avgjørelse om å endre eller omgjøre en eksisterende tillatelse. Det er ut i fra systemet i forurensningsloven § 18 foreslått i ny forskrift § 3-2 at nye tillatelser ikke gis med lengre varighet enn 10 år, med mindre annet fremgår av den konkrete tillatelsen. På den måten kan kommunen gi forutsigbarhet for virksomheter. I tillegg kan kommunen bedre ivareta rollen som forurensningsmyndighet og eier av det offentlige avløpsnett. Samtidig vil det være sikret mulighet for å fravike utgangspunktet om tillatelser varighet i den konkrete saken.

Prinsippet i forurensningsloven er at forurenser er ansvarlig og betaler for kostnader knyttet til forurensning. Virksomhetene vil derfor ha ansvar for installasjon av utskilleranlegg samt øvrige krav til blant annet drift, vedlikehold og dokumentasjon. Kommunen har i dag ikke gebyrer for saksbehandling og tilsyn med virksomheter som har olje- og fettholdig avløpsvann. Gjennom ny forskrift § 3-3 vil det likevel sikres en fremtidig mulighet for å gebyrlegge kostnader for saksbehandling og tilsyn med virksomheter. Dette vil også være begrunnet i at forurenser betaler etter selvkost for kommunen.

Det er i § 4-2 i ny forskrift tatt inn krav til alarm tilknyttet utskilleranlegg. I samme bestemmelse fremgår at utvendige vaske- /spyleplasser som er tilknyttet oljeutskiller fortrinnsvis skal være takoverbygg på. Dette da manglende takoverbygg fører til mye vann og for kommunen økte kostnader for rensing av det offentlige avløpsnett.

Gjeldende forskrift stiller grenseverdier om maksimal temperatur samt mengde olje og fett ved utløpsvann fra utskilleranlegg. I forslag til ny forskrift §§ 4-4 og 4-5 er disse grenseverdiene videreført. Det er samtidig inntatt grenseverdier som gjelder

suspendert stoff (sedimenterbart materiale) ved oljeholdig avløpsvann. Det er i forslag ny forskrift videre gitt grenseverdier for pH ved olje- og fettholdig avløpsvann. I tillegg er det inntatt grenseverdi ved utslipp av oljeholdig avløpsvann til resipient.

Det er i § 5-4 vist til Miljødirektoratets prioriteringsliste over kjemikalier som er regnet å utgjøre en alvorlig trussel mot helse og miljø. I gjeldende forskrift er det tidligere Klima- og forurensningsdirektoratets (Klif) sin OBS-liste.

Det er i § 5-6 i ny forskrift tydeliggjort at virksomheten er ansvarlig for at operatøren skal rapportere gjennom kommunenes fagsystem.

Kommunens rett til kontroll er i § 5-7 i ny forskrift brukt på samme måte som i forurensningsloven § 50. Det vil være mulig for kommunen å komme på uanmeldt tilsyn, men kommunen skal gjøre seg til kjenne for virksomheten.

Krav til tømning av olje- og fettutskilleranlegg (§§ 5-2 og 5-3) er i hovedsak like i ny forskrift og gjeldende forskrift. I merknader til gjeldende forskrift er det beskrevet krav til enkelte bestemmelser. Det er vurdert mer hensiktsmessig at disse kravene heller inntas som formelle bestemmelser i forslag til ny forskrift. Ellers er det i § 5-3 fastsatt at fettutskiller skal tømmes dersom fettlaget er større enn 15 % av total tykkelse av vann-/fettlag, mens det i gjeldende forskrift fremgår at fettutskiller som retningslinje skal tømmes dersom fettlaget utgjør 25 % av volumet.

I § 5-5 i ny forskrift går det frem at det skal tas minimum én representativ prøve hvert år for å dokumentere at utslipp/påslipp overholder grenseverdier i forskriften. Det er ikke fastsatt minimum antall prøver i gjeldende forskrift per år. Videre er det i forslag til ny forskrift beskrevet nærmere hvordan prøvetaking og analyser skal skje.

Etter forskrift § 6-2 i ny forskrift er det presisert at kommunen skal varsles gjennom vakttelefon. I tillegg skal brannvesenet varsles ved akutt eller mistanke om akutt forurensning av ytre miljø eller kommunalt nett.

Det fremgår av overgangsbestemmelser i § 7-2 at eksisterende virksomheter ikke må ha nye avløpsanlegg. Ny forskrift setter krav til tømning, prøvetaking og rapportering av eksisterende anlegg. Disse kravene er i hovedsak like som i gjeldende forskrift. Dersom virksomheten likevel ikke klarer å dokumentere at grenseverdier til avløpsvann og utskilleranlegg ivaretas, kan virksomheten være nødt til å skifte ut eksisterende anlegg.

Vurdering

Endringene i ny forskrift vil være nødvendige for å kunne ivareta kommunens lovpålagte oppgaver som forurensningsmyndighet og ivaretagelse av miljø, samt som eier av det offentlige avløpsnett. Forskriften tydeliggjør krav til søknad om utslipp eller påslipp av olje- og/eller fettholdig avløpsvann, samt krav til drift og vedlikehold av avløpsanlegget. I tillegg er forskriften oppdatert i henhold til gjeldende regelverk.

Ny forskrift tar sikte på å sikre lik og forutsigbar behandling av saker om olje- og fettholdig avløpsvann. Samtidig vil forskriften fungere som veiledning for virksomheter, rørleggere og andre berørte parter.

En kontroll med og eventuell reduksjon av utslipp og påslipp til offentlig nett, vil kunne virke positivt på driften av avløpsnettet og dermed redusere kostnader for abonnentene. Driftsoppgaver som skyldes forurensning eller tilstopping i renseanlegg og ledningsnett vil kunne begrenses når olje og fett fjernes ved kilden, før utslipp og påslipp til det offentlige avløpsnettet.

I Time kommune er det flere virksomheter med utslipp og påslipp av olje- og/eller fettholdig avløpsvann til det kommunale nettet. Det er registrert 59 oljeutskillere og 51 fettutskillere i kommunens datasystem. En del av virksomhetene har dermed allerede montert olje- og fettutskillere. Når forskriften vedtas, vil alle virksomheter, også de som allerede har installert olje- og fettutskiller, måtte innrette seg etter forskriftens krav om dokumentasjon på vannkvalitet, drift og vedlikehold på utskillerne. Dersom det ikke kan dokumenteres at krav til grenseverdier oppfylles, vil virksomhetene kunne gis pålegg om retting. Ved etablering av nye virksomheter, eller ved vesentlig økning av utslipp og påslipp, må det søkes kommunen om tillatelse.

Forslag til ny forskrift presiserer i hovedsak kun dagens krav etter forurensningsloven og forurensningsforskriftens kapitler 15 og 15A. Forskriften vil dermed ikke føre til økte kostnader for virksomheter som etterlever forskriften i dag. Krav i forskrift og bedre muligheter til å følge opp virksomheter med olje- og/eller fettholdig avløpsvann, kan føre til mindre problemer på avløpsnettet, renseanlegg og for kvaliteten på avløpsslammet. Forskriften vil kunne forebygge og redusere risikoen for skader på avløpsnettet samt skader på person og miljø. Slik vil ny forskrift motvirke økte kostnader for innbyggerne i form av høyere avløpsgebyrer.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til lokal «Forskrift for om olje- og/eller fettholdig avløpsvann» sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn i 2 måneder.

Kommunedirektøren i Time, den 6. februar 2025

Trygve Apeland

Vedlegg:

Forslag til ny forskrift om olje- og fettholdig avløpsvann.docx

Forslag til parter høring og offentlig ettersyn ved ny forskrift om olje- og fettholdig avløpsvann.docx

Gjeldende forskrift.pdf

Høringsparter gjeldende forskrift.pdf

Dette dokumentet er elektronisk godkjent i systemet og krev derfor ikkje signatur